

DE KORHAAAN

Jaargang 36, Nummer 3 - Juli 2002

IN DIT NUMMER:

Het liefdeleven van de heggemus
Gestreepte strandloper in de Buitenvaart-Noord
Eksters: de stand van zaken

De Korhaan

Verenigingsorgaan van de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken.
Verschijnt 5x per jaar.

Redactie : Wim Duurland (wduurland@hetnet.nl)
Willem-Jan Hoeffnagel (w.j.a.hoeffnagel@hccnet.nl)
Ruud Willemstein

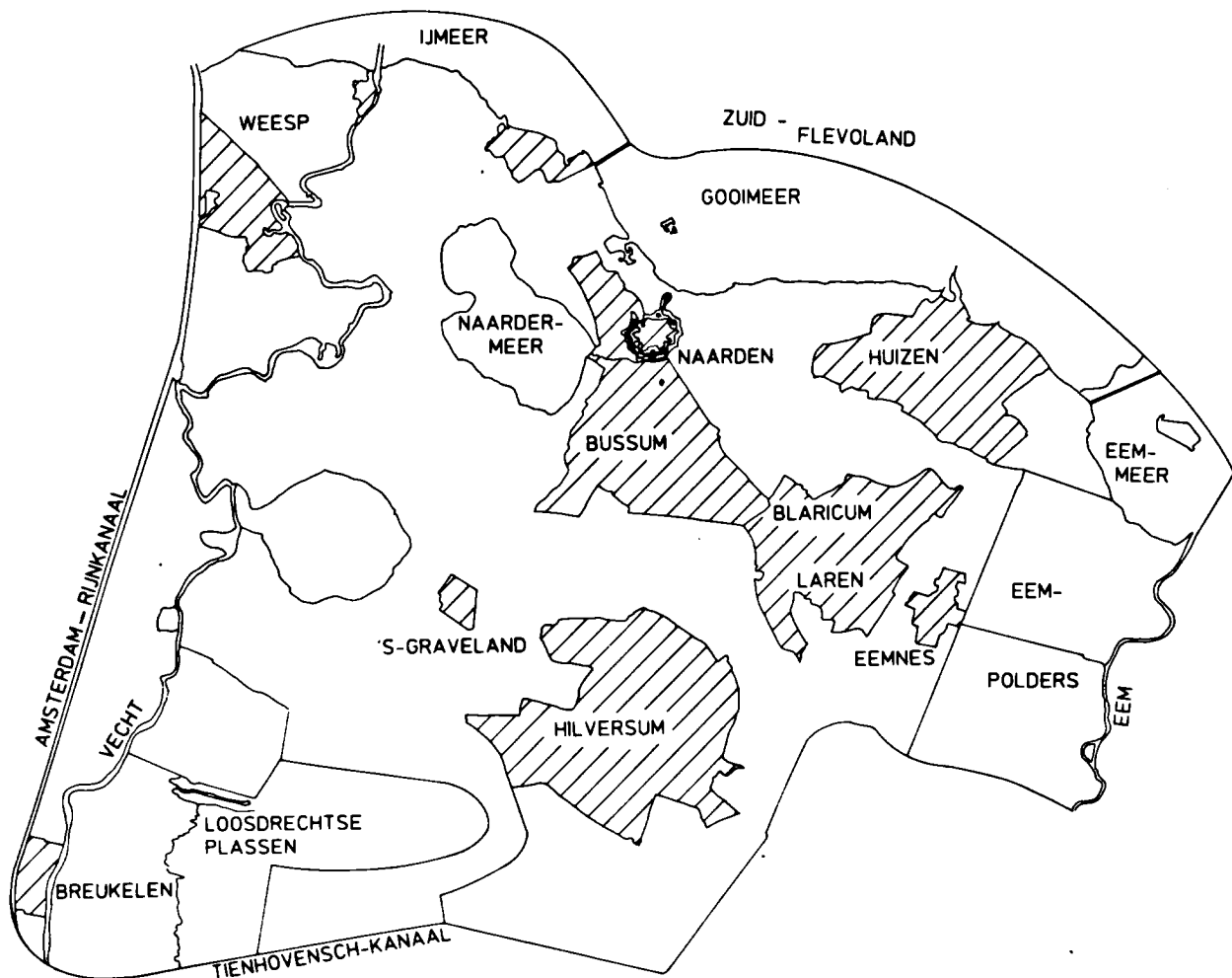
Redactieadres : Menno Simonszshof 84 1216 LM Hilversum 035-6217222

Verzending Korhaan : Bep Dwars-Van Achterbergh
Flamingohof 1 1221 LK Hilversum 035-6850627

Foto omslag : Jos Korenromp / Het Vogeljaar

Het overnemen van artikelen is uitsluitend toegestaan na overleg met de redactie.
De redactie behoudt zich het recht voor artikelen voor plaatsing te weigeren.
De auteurs zijn zelf voor de inhoud van hun artikelen verantwoordelijk.

Inleveren kopij: uiterlijk 1 februari 2001   1 april   15 juni   ISSN: 0929-8762
1 september   15 november

Het werkgebied van de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken

Inhoud

Van de voorzitter	50
Noord-Hollandse vogeldag	50
Krassen van een Gooise kijker	51
Eksters in de Tuin	52
Volwassen najaarscursus	53
De jeugdcursus 2001-2002	54
Jeugdcursus vogels kijken in het najaar	54
Wie helpt mee met de cursus voor de jeugd?	54
Gestreepte Strandloper in de Buitenvaart-Noord op 29 april	55
Een blauwe reiger-kolonie ontstaat	57
De Heggenmus (<i>Prunella modularis</i>)	58
Wilde eend eet paardebloemenpluis	59
Vogels kijken op Terschelling	60
Eksters	61
Programma	63
Ontvangen Literatuur	64
Mutaties ledenbestand	65
Veldwaarnemingen	66
Kor Haan.....	68

Van de voorzitter

Al vijfendertig jaar is de vogelwerkgroep nu al actief. Elk jaar worden er gebieden op broedvogels geïnventariseerd, meegewerkt aan tellingen, excursies georganiseerd en lezingen en cursussen geven. Ook wordt er gepubliceerd in de Korhaan en in rapporten. Al deze activiteiten komen tot stand dank zij de inzet van een enthousiaste groep actieve leden. Wij mogen best een beetje trots zijn op wat er op deze manier tot stand komt, maar het kan natuurlijk altijd beter. Van tijd tot tijd zijn er ideeën die we moeten laten liggen omdat er geen mensen te vinden zijn om de klus te klaren. Toch zijn er vast en zeker onder de bijna zeventhonderd leden wel mensen die wel wat zouden kunnen en willen doen. Het probleem is communicatie: 'Hoe vindt je de mensen die bereid zijn wat actief te worden?' en 'Hoe informeer je de leden het meest effectief over mogelijke activiteiten?'. Voor het verbeteren van de communicatie zijn er enkele acties gestart. Een daarvan is het versterken van het coördinatieteam voor de subgroep Avifauna. Er zijn binnen de subgroep Avifauna maar liefst 22 werkgroepen actief. Onder leiding van het coördinatieteam is onlangs een enquête gehouden onder de leden van de subgroep, met als doel het peilen van de behoefte van de leden. De respons op deze enquête was hoog. Van de uitgestuurde formulieren kwam 72% ingevuld terug. De vele opmerkingen en suggesties die werden ontvangen zullen worden gebruikt om het werk van de werkgroepen wat beter op elkaar af te stemmen en waar nodig meer bekendheid te geven. Ook hier blijkt dat er grote behoefte is aan betere commu-

nicatie. Het ligt dan ook in de bedoeling vaker en duidelijker verslag te doen van de voortgang of van de resultaten van de diverse projecten. Daarvoor zou onder andere een vaste rubriek in de Korhaan kunnen worden gebruikt.

Een ander idee is om de leden, ook van de andere subgroepen, sneller en effectiever van informatie te gaan voorzien via email. Dit is uiteraard een aanvullende informatiebron, want lang niet alle leden kunnen email ontvangen. Desondanks is het nuttig om in elk geval de mensen die wél email kunnen ontvangen op de hoogte te kunnen stellen van nieuwtjes, zoals komende lezingen, excursies of oproepen te doen voor activiteiten. Op deze wijze kunnen we mededelingen doen met een wat hogere frequentie dan via de Korhaan, die vijf maal per jaar verschijnt. Daarnaast is het ook de bedoeling om de internetpagina's van de vogelwerkgroep (<http://www.vwg-gooieo.nl>) meer te actualiseren en uit te breiden. Zo is het bijvoorbeeld de bedoeling om het programmaoverzicht ook op het web te gaan vermelden. In principe is er voor elke subgroep ruimte om zo nieuwtjes en activiteiten door te geven.

De nieuwsvoorziening voor leden via email, zal alleen op vrijwillige basis zijn. De berichten zullen alleen worden gestuurd naar leden die dat zelf willen. Indien u graag regelmatig op de hoogte gehouden wilt worden van de activiteiten van de vogelwerkgroep, meldt u dan aan voor de ledeninformatieservice via een email bericht naar: rkole@wxs.nl of f.j.wilms@hetnet.nl.

ROB KOLE

UITNODIGING

Met genoegen nodigen de Vogelwerkgroep Den Helder en de Vogelwerkgroep Texel u uit voor de **Noord-Hollandse vogeldag** op zaterdag 2 november 2002 met als thema:

VOGELS VAN DE DUINEN

Deze vogeldag wordt, met instemming van de Samenwerkende Vogelwerkgroepen Noord-Holland (SVN), georganiseerd door de vogelwerkgroepen van Texel en Den Helder gezamenlijk, die hiertoe beide hun twintigjarige bestaan vieren.

PROGRAMMA

- 09.30 Zaal open, ontvangst met thee of koffie en jutterkoek.
- 10.15 Welkom door de voorzitter van Vogelwerkgroep Den Helder, Fred van Viet.
- 10.20 Opening van de dag door de voorzitter van de SVN, Hugh Gallagher.
- 10.30 'Kustvogels', een lezing door René Pop.
- 11.15 'Duin zonder vos; ontwikkeling van de vogelstand in de Texelse duinen', een lezing door Adriaan Dijkssen.
- 12.00 Lunch; broodjes en snacks verkrijgbaar.
- 12.30 In kleine groepjes, mét tellijst, vogelen in het aangrenzende duingebied: een 'big_hour'.
- 13.30 Inleveren van de tellijsten; even bijpraten met thee of koffie en een versnapering.
- 14.00 'Duinbeheer en vogelstand', een lezing door Henk Wijkhuizen.
- 14.45 Uitslag van het 'big_hour' met de prijsuitreiking!
- 14.55 'Van SVN naar POFF', een toelichting door de voorzitter van de SVN, Hugh Gallagher.
- 15.10 Presentatie van twintig jaar Graspieper in gedigitaliseerde vorm door Peter van der Linden.
- 15.30 Afsluiting van de dag door de voorzitter van Vogelwerkgroep Texel, Andri Binsbergen.

Deze Noord-Hollandse vogeldag vindt plaats in het Buurthuis West-End, Lijsterbesstraat 10a, 1783 HT Den Helder, telefoon (0223) 62 44 54. U bent van harte welkom!

Krassen van een Gooise kijker

Jaren geleden is een schrijflijster (Turdus scripsi) op de zandbult die wij het Gooi noemen actief geweest. Dit familielid van mij heeft indertijd helaas het steeds vruchtbaarder wordende biotoop verlaten. Ik heb zijn plaats ingenomen. Penlijster (Turdus penna) is mijn naam.

Van oudsher heeft de mens kans gezien gebruik te maken van organismen uit de vrije natuur voor geldelijk gewin. De handel in vogels, dood of levend, hun eieren, jongen of veren zijn daarvan een sprekend voorbeeld. De Romeinen wisten daar reeds alles van. Deze smulpapen lieten uiteenlopende soorten vogels voor zich vangen. In middeleeuwse gebouwen waren speciale gaten aangebracht waaruit de jonge moddervette spreeuwen (dotters) konden worden geoogst en verkocht. Vinkenbanen floreerden en de handel in met strikken gevangen lijsters en met slagnetten bemachtigde spreeuwen tierde welig. Ganzenflappers vingen in de winter ganzen, die vervolgens hun weg naar de consument vonden. Het oude beroep van broodjager laat aan duidelijkheid niets te wensen over. Gesleep met vogels voor dierentuinen, illegaal vangen voor kooivogelhouders en vangsten voor watervogelcollectie-neurs, het hield niet op. Nog tot in het eind van de vorige eeuw zijn (illegaal) manden met levende smienten naar markten in Parijs vervoerd. Het zoeken naar eieren van weidevogels was lucratief, op de markten werden manden vol met eieren aangevoerd. Tot voor kort werden in exquise restaurants nog Kievitseiëren geserveerd! Onze zuiderburen konden en kunnen er ook wat van. De Fransen met hun lijsterpaté en de Italianen met gefrituurde roodborstjes en andere kleine zangers. Het is maar een greep uit de handel en wandel van voorgaande generaties.

Met de invoering van de Vogelwet 1936 is er een kentering ingezet voor de in Europa in het wild levende vogels. Het was een enorme vooruitgang, al is de klok na de laatste herziening van die wet weer deels teruggedraaid. Was er vroeger een beperkt aantal soorten kooivogels toegestaan, sindsdien mag vrijwel elke soort gehouden worden. Voorwaarde is wel dat iedere vogel voorzien moet zijn van een vaste voering. Deze zou dan impliceren dat de betreffende vogels in een kooi zijn geboren en toen als zeer kleine nestjongen de ring gekregen zouden hebben. Hiermee wordt volop gefraudeerd en de vraag is dan waar al die oudervogels van al die soorten vandaan komen. Die mochten vroeger immers nooit gehouden worden. Volop handel dus, zelfs op de pluimveemarkt in Barneveld. Pseudo-valkeniers geven tegenwoordig roofvogelshows en verdienen hun brood met het verjagen van vogels die overlast veroorzaken, door hun roofvogels. Een onschuldige vorm van commercieel gebruik maken van vo-

gels is het afbeelden ervan in logo's, advertenties of op reclameborden. Bekende voorbeelden zijn de provincie Flevoland met de autostickers van een kiekendief en een billboard met het baardmannetje. Vogels suggereren vrijheid, ruimte en natuur. Onze nationale trots de KLM hanteert in haar reclamecampagnes de knobbelzwaan. Wanneer echter aan degenen die vogelafbeeldingen of -namen gebruiken voor hun commercie gevraagd wordt om iets voor vogels te sponsoren is men niet thuis. In de wereld van het gedistilleerd zijn vogels ook geliefd. Het whiskymerk 'Famous grouse', de jonge jenever Ooievaar van Van Wees zijn daar voorbeelden van. Er is zelfs een verzamelaar van wijnetiketten met afbeeldingen van vogels. Postzegels met vogels, stropdassen, sigarenbandjes, wikkels van sigarettenvloetjes, jampotjes, porseleinen borden, dat alles is of was gouden handel. De nieuwste rage in de wereld van de snelle jongens is vanuit Engeland overgewaaid en Vogelbescherming verzorgt in Nederland de verkoop. Beltonen met geluiden van 45 verschillende soorten, waaronder merel, koekoek, koolmees en tiftjaf en vink zitten in het assortiment, en kunnen over niet al te lange tijd 'gedownload' worden. 'Mobile fun is big business', schrijft de NRC. Territoriumhoudende vogels weten niet wat hen overkomt als alarmerende mobieltjes in de vrije natuur hun riedel laten horen.

Een hecht eksterpaar verlevendigt de tuin, maar voeren wel een chronische geuerillaoorlog tegen het overige vogelleven.

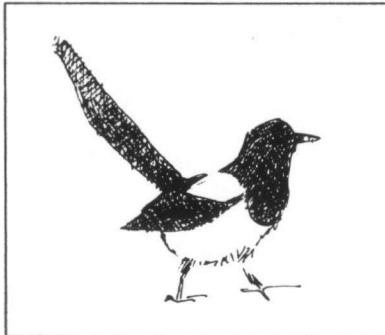
T. Timmerman

Eksters in de Tuin

Toen er een paar jaar geleden een eksterpaar verscheen in onze tuin en duidelijk maakte dat deze vanaf dat moment tot hun territorium behoorde, had ik gemengde gevoelens. Natuurlijk zie ik graag zoveel mogelijk soorten in de tuin, maar ik maakte me zorgen over de andere bewoners en hun broedsels. Ook nu weet ik nog steeds niet of ik blij ben met hun komst of dat ik ze naar een ver en onherbergzaam oord moet wensen.

Het is buiten kijf dat eksters de tuin verlevendigen. Hun fraaie uiterlijk en parmantig gedrag staan daar borg voor. Het lijkt wel of er elke keer dat ik naar buiten kijk wel een in sierlijke glijvlucht aan komt vliegen, om na het landen met schuin gehouden kop brutaal de omgeving op te nemen. Daarbij valt het me op dat ze veel meer dan andere vogels als paar optreden. Eigenlijk alleen in de broedtijd komt het regelmatig voor dat ik maar één exemplaar waarneem. Wel gebeurt het dat als er een zich dicht bij het huis waagt, bijvoorbeeld om de hondenbak te plunderen, de andere in een boomtop zit om de omgeving in de gaten te houden.

Hun foerageergedrag is steeds weer een bron van vermaak. Veelal hippen ze elegant door het grasveld en pikken zo te zien zonder te hoeven zoeken links en rechts hapjes op. Wat ze daar in kennelijk ruime hoeveelheden aantreffen weet ik

Ekster

niet, maar ik houd het er maar op dat het iets schadelijks is. Maar vaak geven ze er de voorkeur aan met minder moeite aan de kost te komen en de maaltijden van onze hond spelen daarbij een grote rol. Als ik de gevulde bak buiten zet komen ze veelal al aanvliegen, en kijken van enige afstand of de hond misschien haar bak even in de steek laat voordat deze helemaal leeg is. In dat geval pikken zij hem voor mij keurig schoon. Maar een enkele keer heeft de hond niet zoveel trek en verwijdt zich even terwijl de bak nog halfvol is. Dit vraagt kennelijk om een andere aanpak en de eksters nemen nu zoveel mogelijk van het voer in hun snavel en verplaatsen dat tien meter of meer en halen een nieuwe lading. Het verbaast me steeds weer hoe handig ze dit doen, hoeveel ze in een keer in hun snavel kunnen nemen en hoe snel ze een aanzienlijke hoeveelheid voedsel kunnen verplaatsen. Als ze genoeg gekaapt hebben, of als de hond terugkomt, gaan ze op hun ge-

mak en ongestoord aan de maaltijd.

's Winters hang ik meestal wat mezenballen in de bomen. Waarom ik die dingen nog mezenballen noem weet ik niet, want mezen hebben allang niet meer het monopolie op deze voedselbron: mussen, spreuwen, vinken en af en toe een bonte specht weten er ook uitstekend raad mee. Maar dit jaar zag ik voor het eerst hoe een ekster, op een tak zittend, zo'n bal aan het draadje omhoog trok, deze met zijn poot vastklemde en er lustig op los hakte, terwijl zijn maat er onder op de grond zat en zich te goed deed aan de gevallen stukjes. Een hoofdstuk apart is het verdedigen van het territorium. Hoewel het nest zelf zich niet in onze tuin bevindt worden andere kraaiachtigen er niet getolereerd. Als er, vooral in de winter of het voorjaar, eens kauwtjes of gaaien opduiken worden die tamelijk eenvoudig verjaagd. Lastiger werd het toen een ander eksterpaar de hoge berk aan de rand van onze tuin blijkbaar als toekomstig domicilie had uitgekozen. Kennelijk zeer tevreden over de gevonden vestigingsplaats weigerden ze op te krassen en er vonden uitgebreide schermutselingen plaats. Toen er op die manier geen beslissing te forceren viel draaide het tenslotte op een grondgevecht uit, waaraan alle vier de vogels deelnamen en waarbij ze elkaar vastklemmend paarsgewijs over de grond rol-

---

den. Waarschijnlijk gaf het thuisvoordeel de doorslag want de nieuwkomers trokken uiteindelijk aan het kortste eind en gingen er vandoor.

Kritiek werd de situatie toen er een kraaienpaar op het toneel verscheen dat het waarschijnlijk niet alleen op het territorium maar ook op het nest van onze eksters gemunt had. Tegen een kraai heeft een ekster nu eenmaal niet veel kans, maar zo zagen onze vogels het helemaal niet. Overal waar de kraaien dachten te kunnen zitten werden ze lastig gevallen door een van de eksters, die er echter meteen vandoor ging als er een reactie kwam. Dat dit niet zonder gevaar was, bleek toen een van de kraaien er in slaagde een ekster te pakken te krijgen. Met uitgespreide vleugels en met zijn klauwen werd de kleinere vogel tegen de grond geklemd en met zijn grote snavel hakte de overwinnaar er in een rustig tempo op los. Intussen hipte de maat van het slachtoffer in paniek om de kemphanen heen en deed wat halfhartige aanvallen die weinig effect sorteerden. Als ik toen niet te hulp was geschoten had ik nu waarschijnlijk in plaats van eksters kraaien in mijn tuin gehad. Na mijn ingreep vlogen de eksters overigens luid protesterend in een boom, om vervolgens de guerrillastrijd te vervolgen, waarna tenslotte de kraaien, vermoedelijk door zoveel bereidheid tot sneuvelen en door slaapgebrek tot wanhoop gedreven, een rustiger vestigingsplaats zochten.

Het nest van de eksters moet zich bevinden op een onontgonnen stukje land grenzend aan onze tuin en waar ik niet kan komen. Ondanks veelvuldige pogingen, al dan niet met kijker, heb ik het nest zelf niet

kunnen ontdekken, hoewel ik door het bestuderen van het gedrag van de vogels vrij nauwkeurig weet waar het moet zitten. Zeker is, dat het veel lager moet zitten dan de gewoonte is bij deze soort. Als de jongen uitgevlogen zijn komen ze mee naar onze tuin en worden door de ouders wegwijs gemaakt aangaande zulke zaken als de bak van de hond. In de loop van het najaar en de winter verdwijnen de jongen een voor een, de laatste soms kort voordat het nestelen weer begint.

Wat is tenslotte het effect op de andere vogels in de tuin? De Turkse tortels verdedigen zo goed en zo kwaad als dat gaat hun nesten, maar dat heeft alleen succes wanneer de eksters het niet echt op het broedsel gemunt hebben en in dat geval hippen ze welwillend opzij. Af en toe verliest er een zijn geduld en deelt met zijn snavel een houw uit, waarbij de borstveren in het rond vliegen. Het is aandoenlijk om te zien hoe de tortel dan een eindje verderop over zijn verlies treurt. De houtduiven, die in dezelfde coniferen

broeden als de tortels, maken wat meer indruk op de eksters maar als deze echt op rooftocht schijnen te zijn, en samen de dichte coniferen binnendringen, laten ze zich niet verjagen en ik vrees dat de broedsels van duiven en tortels verloren gaan.

Met de merels gaat het vermoedelijk niet veel beter, als ik afga op de paniekerige wijze waarop ze af en toe te keer gaan.

Anders staat het met de huis-mussen en de spreeuwen die onder de dakpannen nestelen, de mezen in hun nestkastjes en de zangvogeltjes zoals de winterkoninkjes, die hun nesten bouwen in dichte struiken zoals de vuurdoorn. Hun nesten moeten relatief veilig zijn voor de rovende eksters. Toch zie ik na de komst van de eksters ieder jaar minder jonge vogels in de tuin. Ik houd het er maar op dat ze vanwege de aanwezigheid van de zwart-witte rovers de jongen direct na het uitvliegen meenemen naar veiliger plaatsen. Ik moet zeggen dat ik dit toch wel een hoge prijs vind om te betalen voor de aanwezigheid van de eksters in mijn tuin.

Volwassen najaarscursus

Na een geweldige voorjaars cursus, met een gezellige groep (aanstaande) vogelaars, genieten wij nu even van een welverdiende rust waarin we, jawel ..... ook weer vogels gaan bekijken.

Toch is het nu al het moment om ons te beraden en voorbereidingen te gaan treffen voor de najaarscursus. De zaal is al besproken. We beginnen dit najaar op dinsdagavond 22 oktober. Zoals altijd worden de lessen gegeven op zes dinsdagavonden, achter elkaar van 20.00 tot 22.00 uur.

Ook zijn er vier excursies in de weekends, op een plek ergens

in ons mooie Gooi. We gaan dan kijken en luisteren naar het vogelgebeuren in herfst en winter. Enige herhaling zal voorkomen, dat is alleen maar goed, maar nieuwe onderwerpen zullen er ook zijn. Ook de leiders leren nog steeds.

Bent u warm gemaakt om ook eens mee te doen? De cursus wordt gegeven in de Verlosserkerk te Bussum. De kosten zijn € 20,00 voor Vogelwerkgroep-leden en € 25,00 voor niet-leden.

Opgeven bij: Atie en Frans van Klaveren, Berkenhof 3, 1241 VP Kortenboef, telefoon (035) 656 14 26.

De jeugdcursus maakt op speelse wijze jongeren enthousiast en stimuleert interesse voor vogels. Een kweekvijver voor de vogelwerkgroep van de toekomst.

Atie van Klaveren

De jeugdcursus 2001-2002

Dit is een verslag over jeugdige vogelaars. De jeugdcursus is in 2002 gestart met 52 kinderen. Daarvan waren er aan het eind van de cursusperiode 44 over. 'Weten ze nu iets van of over vogels?', vragen wij ons dan wel eens af. Als we dan denken van 'Nou ik weet het niet', dan horen we later van de ouders dat zij thuis een ware vogelles krijgen! En zo hoort het ook! We hebben de cursus afgesloten met een spel- en onderzoeksdag voor groep 1 en met een heel weekend inclusief avond- en ochtendexcursie voor groep 2. Het GNR gebouw 't Laer, met zijn mooie ligging in bos en hei

en met het Laarder Wasmeer in de buurt, is een geweldige plek om met kinderen ontspannen vogels te ontdekken, te bekijken en te beluisteren. Zelfs regen en kou kunnen daarbij geen spelbreker zijn. In het bos met z'n allen 'vogelstratego' spelen, maar ook braakballen pluizen, waterdiertjes zoeken, een vogelquiz houden of een beetje keten en lekker samen eten. Vogels tekenen en een lijst bijhouden van alles wat we gezien en gehoord hebben. Het was een best weekend. We hebben 52 soorten vogels gezien, maar ook een vos, vleermuizen, konijnen en koeien! Wel hebben we

afscheid moeten nemen van Gerry Torsing die na vijf jaar wat meer tijd aan andere dingen wil besteden, maar we denken met veel plezier terug aan alle uren dat we samen met vogels en kinderen bezig waren. Bedankt Gerry. Gelukkig hebben we al iemand gevonden die haar plaats in gaat nemen en zelfs al een paar keer heeft meegedaan. Bovendien er is nog iemand die zich opgegeven heeft. Voor ons allemaal is dit een goed bericht, want daarmee kunnen we doorgaan met het opleiden jongeren van nu voor de vogelwerkgroep van later.

Jeugdcursus vogels kijken in het najaar

Zaterdag 14 september aanstaande start weer de vogelcursus voor de jeugd met twee groepen van maximaal vijftwintig kinderen. De natuur staat bij deze cursus centraal, met de nadruk op de vogels in het bijzonder. Spelenderwijs leren deelnemers kijken en leren herkennen. Je leert er plezier in

te krijgen om op stap te gaan met een kijker en een boekje. Misschien kun je na korte tijd zelfs je vader en moeder of je opa en oma iets leren van wat er allemaal te zien en te horen is in de natuur. Er zijn per jaar zestien lesblokken, die worden gegeven

op zaterdagmorgen. In de schoolvakanties is er geen les. De lessen worden gegeven onder leiding van leden van de Vogelwerkgroep. De kosten zijn € 25.00

Opgeven bij: Atie en Frans van Klaveren, Berkenhof 3, 1241 VP Kortenboef, (035) 656 14 26.

Wie helpt mee met de cursus voor de jeugd?

In september aanstaande zal de jeugdcursus weer van start gaan met de vogelcursus voor kinderen van acht tot ongeveer dertien jaar. Het is de bedoeling de deelnemers te verdelen over twee groepen. Elke groep komt zestien keer op zaterdagmorgen naar ons, gratis aangeboden, onderkomen bij het Bezoekerscentrum van Natuurmonumenten in 's- Graveland. Elke keer hebben twee leiders 'dienst',

dat is net te doen, maar het is toch een hele belasting voor het team. Gelukkig zijn er al kinderen die hebben deelgenomen in de eerste jaren van de cursus die ons nu een handje meehelpen maar .... we hebben voor dit werk desondanks nog steeds heel hard nieuwe mensen nodig.

Dus, hou je van kinderen, hou je van de natuur en van vogels

in het bijzonder en heb je er een paar zaterdagochtenden voor over, meldt je dan bij Atie of Frans van Klaveren, Berkenhof 3, Kortenboef, (035) 656 14 26. Graag vóór augustus, want de programma's en roosters worden nu al gemaakt. Bij twijfel, gewoon een keer mee doen!

Atie van Klaveren

'Zorg steeds een aantekenboekje of schetsboek bij de hand te hebben dan kunt ge ook anderen van uw ervaringen laten profiteren..', dr. Jac. P. Thijsse, 'Het Vogeljaar', 1904.

Marc van Houten

Gestreepte Strandloper in de Buitenvaart-Noord op 29 april

Op maandag 29 april 2002 was ik broedvogels aan het inventariseren in het gebied 'Buitenvaart-Noord', gelegen in de westelijke Eempolders, met name in het zuidoosten van de Maatpolder, gemeente Eemnes. Het gebied bestaat uit nat grasland, dat periodiek plas-dras staat en is 15,5 ha groot. In het noordelijk gedeelte is een circa 1 ha grote plas gegraven.

Vanaf 6.35 uur liep ik over de Eemkade waar ik een goed uitzicht had over het gebied. Er stond een krachtige zuidwestenwind, de temperatuur bedroeg 8 °C en het was geheel onbewolkt. Toen ik omstreeks half acht bij de plas aankwam telde ik daar door de telescoop, ingesteld op een vergroting van twintig maal, de aanwezige vogelsoorten. Ik ontdekte daaronder kemphanen en IJslandse grutto's. Om een onverklaarbare reden vlogen beide vogelsoorten plotseling op, waarna de IJslandse grutto's uit het zicht verdwenen en de kemphanen al snel weer op een nabijgelegen grasland landden. Mijn oog viel echter direct op één achtergebleven vogel, die nog geen 100 m van mij verwijderd was. In eerste instantie dacht ik

aan een vrouwtje kemphaan doch de gestreepte borst welke direct bij het wit van de buik stopte, sloot dit direct uit en ik voelde dat ik met een geheel andere soort te doen had.

De vogel had het formaat van een vrouwtje kemphaan, die ik kort tevoren goed had kunnen observeren, en hij stond met de kop in de wind zo maar 'wat te staan'. Doordat ik de zon in de rug had, kon ik de vogel goed bekijken en achter de dijk had ik weinig last van de wind. Gelukkig had ik pen en papier bij me waardoor ik de opvallende

kenmerken direct op schrift kon stellen.

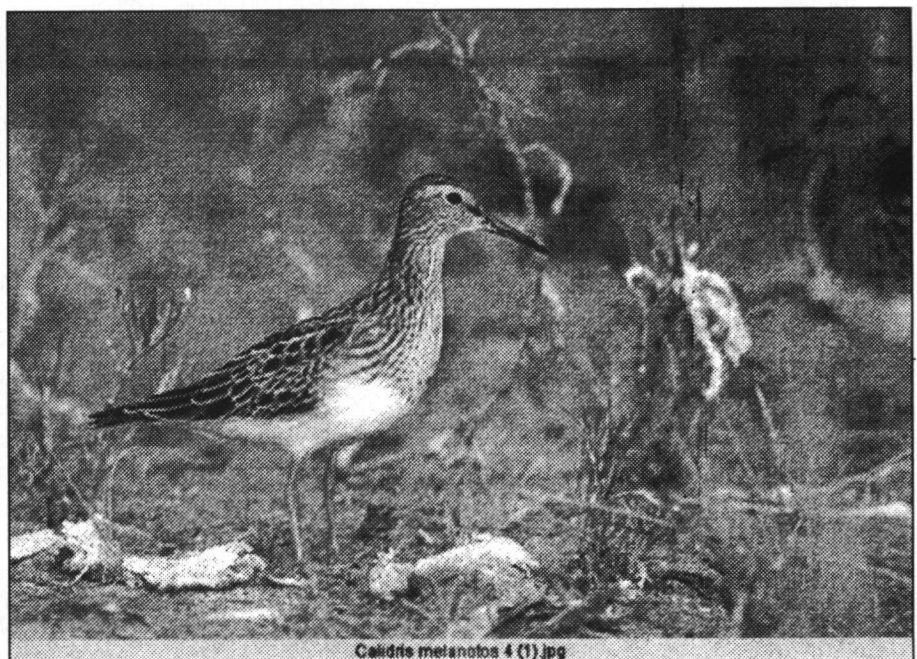
Beschrijving

Grootte en structuur

Formaat even groot of iets kleiner dan een vrouwtje kemphaan. De snavel leek iets korter dan die van de kemphen.

Kop

De vogel had een relatief klein kopje en bezat een witte wenkbrauwstreep, welke een donker uiterlijk had; mogelijk door vermenging van donkere veertjes of veerranden. De lengte van deze wenkbrauw-

Calidris melanotos 4 (1).jpg

Amerikaanse gestreepte strandloper

streep liep voorbij het oog. De ruimte tussen het oog en de zij-kanten van de snavel was vaag donker. De kruin was donkerder gestreept tot de wenkbrauw-streep.

Bovendelen

De rug had een bruin uiterlijk, de rugveren hadden lichtkleu-rige veerranden, doch minder opvallend dan de kemphaan.

Onderdelen

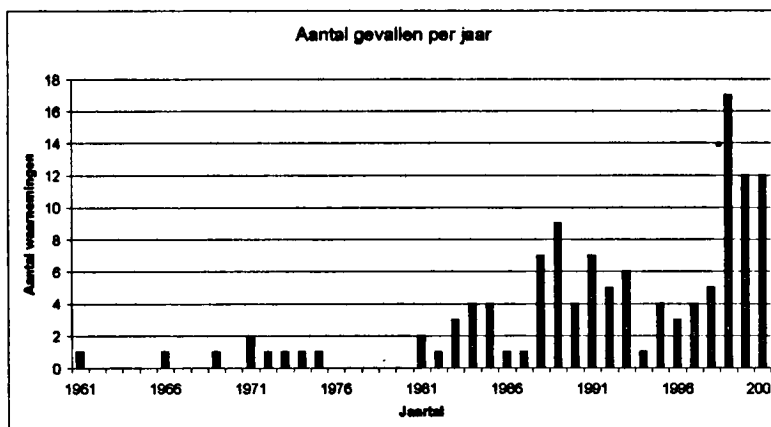
De borst had een bruinige on-derkleur en was bezet met zwarte streepjes, van boven naar beneden lopend. Naar bo-ven toe leken ze fijner te wor-den. De gekleurde borst stopte en ging direct over in de witach-tige buik. De kin was witachtig.

Naakte delen

De snavel was donker, mogelijk zwart en kleurde naar de basis geelgroen. De snavel was iets omlaag gebogen. De poten wa-ren geelgroen en vrij lang. Het oog was zwart en de oogring wit.

Gedrag

Het gedrag was nogal passief; tegen de wind in stilstaand. Door bovengenoemde kenmer-ken kon ik de vogel determineren op gestreepte strandloper (*Calidris melanotos*). Nadat ik even werd afgeleid door een langstreckende lepelaar kon ik de vogel niet meer op dezelfde plaats terugvinden. Na een kort-stondig rondkijken vloog hij snel over me heen richting zuidoost. In de korte flits van overvliegen viel me alleen de witte buik op. Doordat ik tegen de zon in moest kijken kon ik de vogel slecht in de vlucht zien. Niet veel later raadpleegde ik Grant et al (2000) waarbij ik de vogel, in vergelijking met mijn veld-aantekeningen, inderdaad als Gestreepte Strandloper kon be-namen. Vooral het zinsdeel

Figuur 1 - Ovezicht van aantallen per jaar

'scherp van witte buik afge-scheiden dicht gestreepte borst', gaf mij voldoende over-tuiging. Of de vogel na mijn waarneming nog gezien is, is mij niet bekend. Later die och-tend waren er enkele flinke re-genbuien waardoor het waarne-men bemoeilijkt werd.

Voorkomen

In 1989 is Sovon Vogelonder-zoek Nederland (Sovon) gestart met het verzamelen van waar-nemingen van niet-broedvogels die te zeldzaam zijn om goed uit de andere projecten naar voren te komen, een project in samen-werking met de Dutch Birding Assosiation (DBA). Het is de bedoeling om met dit project, via het inzamelen van losse waarnemingen, vogelsoorten te monitoren die nog niet systema-tisch gevolgd werden: ze waren te talrijk om te worden geregis-treerd door de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avi-fauna (CDNA), maar te zeld-zaam om substantieel in het Punt-Transect-Tellingenproject te worden meegenomen. Dit Bijzondere Soorten Project-niet broedvogels (BSP-nb) is het eenvoudigste Sovon-project. Ie-dereden kan waarnemingen van de 'krenten in de pap' op een formulier invullen en opsturen. Datum, waarnemingsplaats

(kilometerhok) en aantal worden ingevuld. Er worden geen voor-waarden gesteld aan het aantal bezoeken en dergelijke. Wel wordt van een aantal soorten een beschrijving gevraagd in verband met determinatie-problemen.

Aanvankelijk werden waarne-mingen van 57 soorten verza-meld. In de loop van de jaren groeide dit uit tot 86 soorten op dit moment. De gestreepte strandloper wordt vanaf 1 ja-nuari 2000 niet meer beoor-deeld door de CDNA (Commis-sie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna).

Vanaf 1981 tot en met 2001 is de soort jaarlijks vastgesteld met gemiddeld ruim vijf exem-plaren. Daarentegen is er geen geval van vóór 1961 bekend (Van den Berg & Bosman 1999). Tot nu toe is de soort het vroegst gezien op 2 mei en het laatst op 19 november. Met de waarneming op 29 april is een nieuwe grens gezet in de uiter-ste datum in het voorjaar.

Petersons Vogelgids (1976) classificeert de soort als 'dwaal-gast', Tirions Vogelgids (1987) als 'zeldzaam'. In beide gidsen wordt de soort nog Amerikaan-se gestreepte strandloper ge-noemd. De ANWB Vogelgids

van Europa (2000) vermeldt deze soort als 'de gewoonste Amerikaanse steltloper in Europa: een zeldzame maar regelmatige gast'.

In het werkgebied van de Vogelwerkgroep is dit de vijfde waarneming van de gestreepte strandloper. De soort werd in augustus 1981 voor het eerst waargenomen bij de Stichtse Brug. In september 1999 werden er maar liefst drie exemplaren gezien in een baggerdepot ten oosten van het Naardermeer, in mei 2000 was er een aanwezig in de Bovenmeent waar er in juli 2001 wederom een werd waargenomen (Derriks 2001).

Hoe komt het nu dat een soort als de gestreepte strandloper steeds vaker gezien wordt? De laatste decennia wordt niet alleen door een groter aantal mensen naar vogels gekeken, maar er wordt ook steeds nauwkeuriger waargenomen. Het in bezit hebben van een telescoop met statief behoort tegenwoordig tot de basisuitrusting van

een naar vogels kijkend mens. Het gevolg hiervan is dat ook de kwaliteit van de determinatiegidsen toeneemt. De vogel wordt eenvoudigweg beter herkend.

Als je tekeningen vergelijkt met de eerder genoemde veldgidsen van Peterson, Tirions en de ANWB Vogelgids, dan is de kwaliteit van de tekeningen enorm toegenomen. Ook het aantal tekeningen van niet alledaagse soorten neemt toe; van twee in 1976 naar vier in 1987 tot maar liefst zes gestreepte strandlopers in 2000. Een andere mogelijkheid, van het vaker waarnemen van de soort, zou kunnen voortkomen uit het feit dat het broedareaal, dat voorheen liep tot het Taimyrschiereiland, recent verder naar het westen is uitgebreid. Sinds 1980 worden er onregelmatig zomerwaarnemingen gedaan van baltsende mannetjes ten westen van de Karische Poort, net binnen Europa; de soort voldoet hiermee aan de criteria van mogelijke broedvogel van Eu-

ropa (Hagemeijer & Blair 1997). Mede hierom is het niet uitgesloten dat een aantal van de Europese gevallen betrekking heeft op uit Noordoost-Siberie afkomstige vogels.

Literatuur

Berg, A.B. van den & C.A.W. Bosman (1999). Avifauna van Nederland 1. Zeldzame vogels van Nederland. GMB Uitgeverij, Haarlem/Stichting Uitgeverij van de KNNV, Utrecht; 257.

Derriks, F. (2001). Opnieuw gestreepte strandloper in de Bovenmeent. De Korhaan 35(4): 93.

Dutch Birding Internet Site (<http://www.dutchbirding.nl>). 'Dutch Birding Search Alerts'.

Ferguson-Lees, J. & I. Willis (1987). Tirions Vogelgids. Uitgeverij Tirion, Baarn.

Grant, P.J. & L. Svensson (2000). ANWB Vogelgids van Europa. Vogelbescherming Nederland. Uitgeverij Tirion, Baarn.

Hagemeijer, W.J.M. & M.J. Blair (1997). The EBCC Atlas of European Breeding Birds: Their Distribution and Abundance. T & A D Poyser, London.

Peterson, R.T., G. Mountfort & P.A.D. Hollom (1976). Petersons Vogelgids. Uitgeverij Elsevier, Amsterdam/Brussel

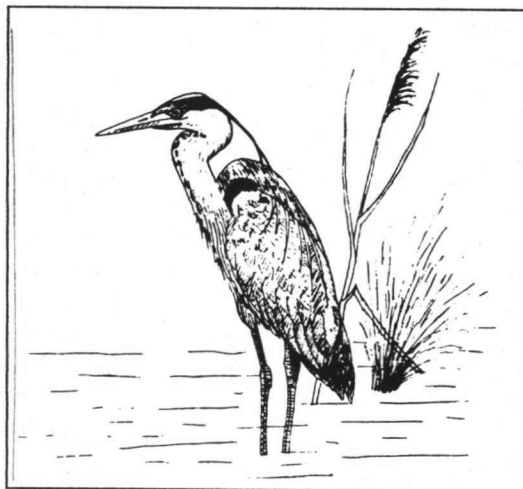
Thijssen, Dr. Jac. P. (1904). Het Vogeljaar. Uitgeverij W. Versluys, Amsterdam.

Een blauwe reiger-kolonie ontstaat

Atie van Klaveren

Op 8 mei 2002 zijn wij op Boekesteijn in 's-Graveland. Voor het vierde jaar is de treurbeuk aan de rand van het landgoed Sperwershof een onderkomen voor een aantal blauwe reigers. Vanaf Boekesteijn is deze beuk goed te zien. De kolonie telt nu acht nesten. Daarvan zijn er zeven bewoond en er zijn acht jonge reigers aanwezig. Zij schreeuwen als varkentjes. Het is een komen en gaan voor zwoegende ouders die met volle kroppen om de jongen zitten en hen de bek vol stoppen. Maar heel af en toe:....hè, hè even rust.

De jongen zijn nu al zo groot als de ouders en je moet goed kijken wie wat is. Gelukkig dat de bewoners van het landgoed geen bezwaar hebben tegen deze invasie, want het is voor menig wandelaar een waar genot om deze kolonie te bekijken.

Blauwe reiger

NATUURPUNT NOORDERKEMPEN in België is niet alleen een vogelwerkgroep, maar houdt zich ook bezig met allerlei andere aspecten van de natuur, zoals vlinders, libellen, amfibieën, paddestoelen. Deze groep geeft ook, wat ze in België noemen een 'tijdschriftje' uit. Het is goed gevuld met interessante artikels. Dit tijdschriftje is evenals ons verenigingsblad genaamd DE KORHAAN. Uit jaargang 30 no. 2, van april 2002 hebben we het onderstaande stukje over de heggenmus overgenomen.

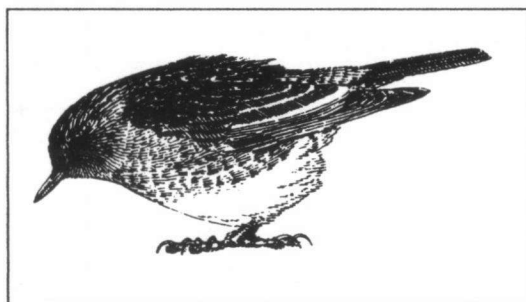
Bert Meynen

De Heggenmus (*Prunella modularis*)

De zang van de heggenmus hoor je ook dikwijls in de winter, want de exemplaren uit onze streken overwinteren hier. Toch zijn er bij ons en in de Noord-Europese landen nog enkele die vasthouden aan overlevering en traditie en die in september en oktober naar Zuid-Europa trekken. Men noemt hem

ook soms de 'basterdnachtegaal', omdat de aanhef van zijn zang een beetje doet denken aan de nachtegaal.

In feite is de naam heggenmus een beetje verkeerd gekozen, want de vogel is helemaal geen familie van de mus. Heel waarschijnlijk heeft iedereen wel een heggenmus in de tuin, maar let men er niet speciaal op omdat het in feite een onopvallende vogel is die zich schuilhoudt in het lage struikgewas, de braamstruiken, in doornige heggen (vandaar de naam) en heesters en daarom niet dikwijls wordt opgemerkt. Enkel in het voorjaar zoekt hij een hoge zangpost op en is dan duidelijk op te merken. Maar, net zoals bij de mensen is het hier ook het geval: men schrikt het meest van de levenswandel van de onopvallenden! "Dat had ik daar nooit van gedacht!" geldt ook voor onze onopvallende

Heggenmus

heggenmus met zijn leigrijze borst en kop, zijn bruin-gestreepte flanken en zijn slanke snavel. Deze snavel is typisch voor de insecteneters, maar in het najaar als er niet zoveel meer van die beestjes te verorberen zijn, schakelt hij over op zaden en verandert, net zoals bij de koolmees, zijn maag. De maag wordt groter en de maagwand wordt harder zodat er zaden mee kunnen gekraakt worden. Om plaats te geven aan de maag die groter wordt, krimpen de teelballen wat in, want deze instrumenten heeft de heggenmus op dat ogenblik toch niet nodig. Bij de wijfjes is de baarmoeder sowieso kleiner geworden en is er ruim voldoende plaats in de buik. Bij het zoeken naar insecten rukt de heggenmus soms bladeren af en schudt die heen en weer om de insecten er te doen aftuimelen. Dat heeft hij waarschijnlijk geleerd van de merel, want die

doet dat ook. Als het aanhoudend slecht weer is en er bijna geen insecten zijn worden de jongen ook soms gevoerd met zaden. Deze worden dan eerst in de krop geweekt tot een brij. Daardoor stijgen natuurlijk de overlevingskansen van de boorlingskes.

Nu terug naar zijn levenswandel. Het huwelijksleven van de heggenmus is het best te vergelijken met een commune. De mannetjes hebben meerdere vrouwtjes, maar ook deze laatste genieten van het leven en verschillende vrouwtjes hebben meerdere mannetjes. Daar komen dan nog hulpmannen en hulpvrouwen bij en de favoriete sport van al deze vogels is het plegen van 'overspel'. Meneer heeft zijn kop nog niet gedraaid, of mevrouw ontvangt de buurman in haar bed en omgekeerd. Als mevrouw even van huis is komt de buurvrouw even stoeien. Onderzoekers hebben de vogels gemerkt met gekleurde ringen om te trachten toch een beetje zicht te krijgen op het liefdesleven van de diverse vogels. Wat stelden zij nu vast?

Als het mannetje thuiskomt en hij betrapt zijn wijfje op overspel, dan sodemiertert hij eerst

de bezoeker de deur uit en daarna begint hij te pikken in het achterlijf van zijn vrouw tot zij het zaad verliest dat haar minnaar heeft achtergelaten. Ogenblikkelijk nadat het sperma van de verboden liefde is verwijderd, paart hij met zijn echtgenote zodat hij er bijna zeker van mag zijn dat het zijn eigen kinderen zijn die straks worden geboren. En zelfs dan is hij nog niet zeker van een nageslacht, want de heggenmus is de geliefkoosde waardvogel van de koekoek. Men weet niet met zekerheid waarom dit zo is, maar het zou kunnen liggen aan het feit dat een heggenmus broedt op alle soorten eieren, hoe ze er ook uitzien. Een kleine anekdote: Marjolein Bastin en Nico de Haan schrijven in hun boek 'Kijk op vogels om het huis' dat er ooit een Victoriaanse dominee, F.O. Morris, die niet op de hoogte was van het seksleven van de heggenmus, zijn parochieleden aanraadde om een voorbeeld ten nemen aan de levenswijze van deze vogel. Hoe dan ook. De knapste zangers krijgen in het voorjaar de mooiste wijfjes. Eens de huwelijks-overeenkomst (als men daar tenminste van kan spreken) gesloten, danst het mannetje rond het vrouwtje, wappert met zijn vleugels, draait met zijn staart en paart uiteindelijk. Daarna bouwen beide het nest: een zeer stevig bouwsel dat van binnen wordt bekleed met mos, haar en veertjes. Het legsel bestaat uit drie tot zes (meestal vier of vijf) helder blauwgroene eieren die grotendeels door het wijfje in twaalf à dertien dagen worden uitgebroed. Gedurende het broeden verlaat mevrouw geregeld het nest om te gaan dineren, maar voor de eieren kan dit geen kwaad omdat de binnenzijde van het nest de warmte goed bewaart.

Als de jongen uit het ei zijn gekropen krijgen de meeste ouders hulp van een maatschappelijk assistent. Een tweede mannetje wordt aangenomen om mee de kinderen te helpen verzorgen en voeden. Eigenaardig genoeg is die bijkomende hulp soms de oorzaak dat de jongen minder goed worden verzorgd. Want dikwijls komen papa of mama en de kindermid tegelijkertijd aan met voedsel en dan ontstaat er ruzie wie nu het eerst de kleintjes eten zal geven. Gedurende die ruzie bestoken ze elkaar met verbaal geweld, de insecten tui-melen uit hun bek en het resultaat van dit alles is dat de jongen geen eten krijgen. Zo is vastgesteld dat, zelfs met huis-houdelijke hulp, minder jongen tot ontwikkeling kwamen dan in een gezin zonder externe hulp. Na ongeveer twee weken (12 tot 14 dagen, afhankelijk van het weer), verlaten de jongen het nest maar ze kunnen op dat ogenblik nog niet goed vliegen. Het duurt nog enkele dagen vooraleer ze volledig zelfstandig zijn. Daardoor vallen ze nogal eens ten prooi aan eksters, Vlaamse gaaien en kraaien. Om dat dan weer op te vangen heeft de heggenmus meestal twee tot drie legsels per jaar. Net voor het wijfje eieren legt laat het mannetje zich weer horen van op de top van een conifeer of struik. Het is een zeer karakteristiek liedje dat zowat vier tot vijf seconden duurt en het midden houdt tussen het liedje van het winterkoninkje en dat van de roodborst. De liedjes zijn individueel verschillend en als een mannetje van een ge-buur een deuntje hoort dat hem bevalt neemt hij daar dikwijls stukken van over. Je ziet, de heggenmus neemt het echt niet zo nauw, noch met de huwelijksrouw als met de auteursrechten.

Wilde eend eet paardebloemenpluis.

Dick A. Jonkers

Van wilde eenden is bekend dat zij een lange menulijst hebben, waarop zowel dierlijk als plantaardig voedsel voorkomen. Het aantal diersoorten dat geconsumeerd wordt ligt er niet om en loopt uiteen van insecten (vooral waterinsecten) tot slakjes, maar ook kikkers, wormpjes en zelfs kleine vissen. Ook de plantenlijst is indrukwekkend. Vooral zaden, knoppen en bladdelen van zeer veel soorten water- en landplanten verdwijnen in magen van wilde eenden, maar iets waarvan ik niet verwacht had dat zij het zouden lusten is paardebloemenpluis.

Op 8 juni 2002 liep op een met paardebloemen doorschoten stukje gazon bij het winkelcentrum Oostermeent in Huizen een vrouwtje wilde eend als het ware te grazen. Links en rechts ontkopte zij de pluizenbollen met zaden van de paardebloemen. Aan haar gedrag te oordelen had zij geen last van de snavels met pluis die naar binnen gingen en loonde het de moeite om deze delen van de plant te verorberen.

In de literatuur worden talloze planten genoemd, maar paardebloemen stonden daar niet bij. Dit wil nog niet zeggen dat nooit eerder is vastgesteld dat deze zaden gegeten worden.

Van 12 tot en met 14 april 2002 vertoefde, in het kader van het traditionele voorjaarsweekend, een groep leden van de Vogelwerkgroep op de Wadden. Dit jaar was Terschelling weer aan de beurt.

Gees Brouwer

Vogels kijken op Terschelling

Het voorjaarsweekend van 2002 voerde ons naar Terschelling. 's Morgens om 9.45 uur met de boot vanaf Harlingen. Daar begon het al met de zilvermeeuwen en kokmeeuwen die zich lieten bewonderen. Na circa twee uur varen kwam Terschelling in zicht. Daar was alles heel goed geregeld en we konden direct op pad. Met 47 mensen naar vogels kijken is wel wat veel, dus gingen we in twee groepen uiteen. Wat voor vogels zouden we gaan zien? Dat is altijd weer een verrassing natuurlijk. Je weet dat het voorjaar is en dat veel vogels op hun tocht naar het noorden de waddeneilanden aandoen. We boften wel, het bleek al gauw dat de kiekendieven ook hun weekend op Terschelling doorbrachten. Blauwe en bruine vertoonden zich regelmatig. Ondertussen hoorden we overal het geluid van grutto, wulp, fuut, kluut en Kievit. Geluiden die het landschap nog ruimer maken dan het al is. Wat zagen we voor bijzondere vogels die eerste dag? Eigenlijk is iedere vogel een wonder, maar bepaalde soorten geven toch wel een heel speciaal gevoel. Een havik speurde naar prooi, een paar mooie bergeenden zwom in een plas en de zomertaling verstopte zich achter het riet. Dan is een verrekijs of telescoop een fantastisch hulpmiddel om het dier zonder dat het gestoord wordt te bekijken.

Tegen vijven zakten we voldaan af naar de kampeerboerderij.

Naar vogels kijken en luisteren betekent vroeg op en zo stond iedereen om 7.00 uur alweer buiten in de ochtend. Afwisselend wandelend en fietssend genoten we van alles wat er te zien was en van de rust om ons heen. 'Stil, ik hoor een tiftjaf', fluisterde de één. En iedereen hield de adem in en tuurde in de richting waar het geluid vandaan kwam. 'Kijk, zie je die koperwiek vliegen?', 'Ja, hij gaat nu in die boom zitten, daar op die linker tak. Kijk gauw door de kijker!' We hadden geluk en konden de mooie roestrode kleur bewonderen en duidelijk de kenmerkende witte oogstreep en geelwitte oorstreek zien. Natuurlijk begroetten we ook de paarden die belangstellend over een hek toekeken en de pasgeboren lammetjes die nog veilig bij hun moeders lagen. Het werd een heerlijke dag. We doorkruisten het eiland van oost naar west en genoten van alles wat de natuur ons te zien en te horen gaf. Ik kan niet alle vogels opnoemen die we gezien hebben. De veldleeuwerik die hoog in de lucht jubelt en toch zo goed te horen is, de verschillende soorten ganzen en eenden, de karekiet die voortdurend zijn lied zingt in het riet, de 'gewone' vogels zoals eksters, spreeuwen, mezen, vinken. Al

deze wezens gingen op in het vinden van het dagelijks brood, letten op gevaar en, zo belangrijk in het voorjaar, het wel en wee van de voortplanting. Want ja, orde en nageslacht moet er zijn in de natuur. De soort moet in stand gehouden, eten en gegeten worden hoort bij het leven.

De vogelwerkgroep bestaat dit jaar 35 jaar en dat werd 's avonds gevierd. Maar eerst nog een bijzondere uitstap voor wie dat wilde; er waren houtsnippen gesignaleerd! Houtsnippen voelen zich fijn aan de bosrand, waar zij hun baltsvlucht uitvoeren. Ons groepje vertrok naar een strategische plek, niet te ver van de bosrand, niet te dichtbij en nu was het wachten geblazen. Het was heel stil, de avond sloop langzaam naderbij. Heel in de verte rumoerden de watervogels, een onbekend dier ritselde door de hei. Af en toe bewoog er wat aan de bosrand, maar het was altijd een andere vogel die nog even in een boomtop wilde wiegen voordat hij zijn nachtplaats opging zoeken. De rust daalde neer tot opeens de houtsnippen begonnen te vliegen en met elkaar langs de bosrand dartelden. We genoten een poosje van het spel en keerden voldaan huiswaarts en hadden een heel gezellige avond met elkaar.

Zondag stond onvermijdelijk in het teken van het vertrek aan het eind van de dag, maar eerst nog genieten. Eerst gingen we naar het strand, maar het was koud en begon wat te regenen, dus niet veel vogels te zien behalve de meeuwen. Daarna ging het richting de Bosplaat. We wilden naar de eendenkooi ergens ver weg. Onderweg ontmoetten we natuurlijk weer allerlei vogels die uitgebreid bekeken werden, zelfs streek zomaar een houtsnip voor onze voeten neer, wat een cadeautje. De eendenkooi hebben we niet gehaald vanwege de tijd, maar we hebben wel twee lepelaars gezien. De een stond aan de oever van de

plas, de ander was bezig met foerageren zoals lepelaars dat doen, met die grote lepelsnavel door het water scheppen en zo alle visjes, schaal en schelpdierpjes naar binnen werken. Terug gingen we langs de waddendijk. Wat een vogels hier. Een troep rotganzen streek luid gakkend neer op het water. Voor ze verder trekken naar het noorden moeten ze zorgen dat er wat vet op hun lijf komt en nog steeds geeft de Waddenzee daar gelegenheid voor. De scholeksters geven een vrolijke noot aan het geheel. Verder zagen we zilver- en goudplevieren, grutto's, tureluurs, kanoetstrandlopers, zeekoe-

ten. Ik kan ze hier niet allemaal noemen.

In totaal hebben we ongeveer 120 verschillende vogelsoorten gezien. Ik vond het een fantastisch weekend, heb intens genoten van het kijken naar al die verschillende vogels, ieder met zijn eigen speciale verpak wat hem ten dienste staat om te overleven. Ik hoop nog vaak mee te kunnen gaan.

N.B.: Mocht iemand belangstelling hebben voor de gedetailleerde lijst van de vogels die we gezien hebben dan kan die bij mij opgevraagd worden.

Een tussenstand van het onderzoek van de vogel van het jaar 2002.

Guus van der Poel

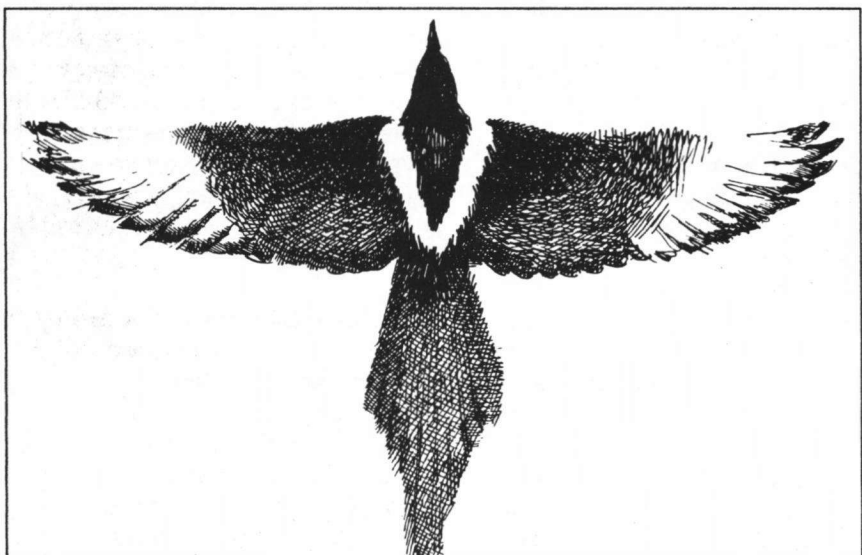
Eksters

Zoals bekend is de ekster onze vogel van het jaar 2002. Dat wil zeggen dat dit jaar de ekster in het middelpunt van de belangstelling staat. Om dat inhoud te geven zijn we begin dit jaar een onderzoek gestart naar het voorkomen van de ekster als broedvogel in het werkgebied van onze vogelwerkgroep.

Zevenendertig mensen hebben zich opgegeven als deelnemer aan dit onderzoek. Iedere deelnemer kreeg een eigen gebied toegewezen, zo mogelijk in de onmiddellijke omgeving van het eigen woonadres. Het doel van het onderzoek was alle eksternesten te lokaliseren en vervolgens, door elk nest regelmatig te blijven bezoeken, vast te stellen

welke nesten bewoond waren en welke niet. Het verzoek aan de deelnemers was om van elk nest een nestkaart in te vullen met daarop een nauwkeurige

omschrijving van de plaats (meestal het adres van het dichtstbijzijnde huis) en deze plaats ook in te tekenen op een topografische kaart van

Ekster

het toegewezen gebied, in wat voor soort boom het nest zich bevond, op welke hoogte boven de grond en of het nest al dan niet overkapt was. Op de nestkaart was ook ruimte om datum en tijd van elk bezoek en het gedrag van eventueel aanwezige eksters te noteren.

Tot nu toe hebben veertien deelnemers hun gegevens ingestuurd. Zij hebben totaal 229 nesten gelokaliseerd, waarvan er 61% bewoond werden. Een voorlopige analyse laat zien dat het percentage bewoonde nesten in sommige soorten bomen duidelijk boven dit gemiddelde ligt, terwijl andere boomsoorten het juist minder goed doen dan het gemiddelde. Berk (21 nesten waarvan 76% bewoond), es (vijftien nesten, 80% bewoond), iep (elf nesten, 82% bewoond) en haagbeuk (negen nesten met maar liefst 89% bewoond) doen het beter dan het gemiddelde van 61%. Coniferen (acacia, ceder, lariks, cipres etc.) zitten met dertien nesten, waarvan 62% bewoond op het gemiddelde, maar populier (zestien nesten, 56% bewoond), meidoorn (negen nesten, ook 56% bewoond) en eik (dertig nesten, waarvan maar 50% bewoond) doen het slechter dan gemiddeld.

De meeste nesten hebben een dak, zijn dus overkapt en bevinden zich in de bovenste helft van de boom. Paren kunnen meer dan één nest bouwen, vaak in een en dezelfde boom. De hoogte varieert van 5 m tot 25 m. Gert Bieshaar zond mij een paar foto's van een nest boven in een bruidsluier, die tegen een 6 m tot 7 m hoge paal opgegroeid was. Eksters zijn dus niet erg kieskeurig wat betreft de keuze

van het soort boom om hun nest in te bouwen.

Het viel Adri Vermeule op dat eksters vaak op gazons foerageren op 50 m tot 100 m van hun nest. In gebieden waar minder gazons zijn, zijn ook minder nesten te vinden. Dit zou ook een verklaring kunnen zijn van het feit dat in sommige wijken zoals Aetsveld in Weesp, die omgeven worden door weilanden, de nesten voornamelijk aan de buitenrand van de wijk te vinden zijn.

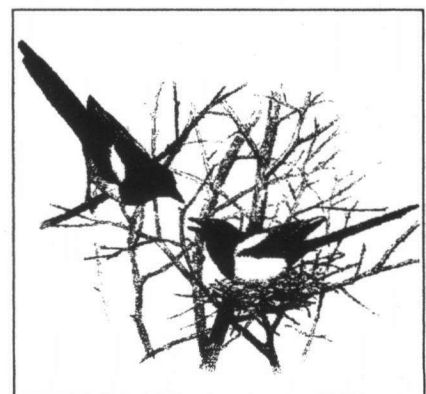
Een vijftal deelnemers heeft met een radio-CD- of een radio-bandrecorder-combinatie ekstergeluiden afgespeeld in de buurt van de nesten om vast te stellen of ze bewoond werden of niet. Veel eksters reageren hierop binnen enkele seconden door of het nest te verlaten, of vocaal te reageren zonder het nest te verlaten, of door uit de omgeving op de nestboom aan te vliegen. Cor Brom stelde vast dat niet alle bewoonde nesten een reactie opleveren op afgespeeld ekstergeluid. Als voorbeeld zijn nest nummer 6: "Nog verschillende keren met de cassettespeler bij dit nest langs geweest: nooit ook maar enig teken van eksters gezien. Eigenlijk had ik dit nest al opgegeven, maar na een paar keer tegen de boom tikken, kwam er toch een ekster van het nest!" (19 mei).

Een andere bijzondere belevenis vond ik in de aantekeningen van Lenie van Stipriaan: "Op 25 april meldde een bewoner van de Sparrenlaan in Hollandse Rading dat in de meidoorn bij het huis al twee weken eksters aan het broeden waren. Ze hadden erg veel last van dit paar omdat

die de kleine kinderen en de hond bij het spelen in de tuin lastig vielen. De bewoner kondigde aan dat hij het nest zou weghalen, zodra de jongen waren uitgevlogen".

Het algemene beeld dat uit de tot nu toe ontvangen nestkaarten naar voren komt is zeer positief. Men heeft met plezier het wel en wee van de eksterparen gevolgd en vele leuke en onverwachte waarnemingen gedaan. Een aantal mensen heeft sommige van die ervaringen op schrift gesteld. Een jury, bestaande uit Dick Jonkers, Paul van der Poel en ondergetekende, zal de inzendingen beoordelen. De eerste drie zullen worden beloond met een prijs, uit te reiken op een evaluatie-bijeenkomst later dit jaar, en die zullen ook worden gepubliceerd in de Korhaan.

Hopelijk zijn deze voorlopige resultaten een aansporing voor de deelnemers die hun nestkaarten nog niet ingestuurd hebben, om dit alsnog te doen. Uit de voorlopige resultaten blijkt dat het zeker de moeite waard is de beschikking te hebben over een zo volledig mogelijk beeld van het voorkomen van de ekster als broedvogel in ons werkgebied.

Eksters

Programma

Omdat het in bepaalde gevallen mogelijk is dat er veranderingen doorgevoerd zijn, raden wij u aan steeds de meest recente Korhaan te raadplegen (voor juiste tijden en vertrekplaatsen e.d.)

Zondag 25 augustus: Dagexcursie gericht op de steltlopers in Noord-Holland (Petten, Hondsbosse zeevering, inundatievelden, Balgzand) o.l.v. Wim le Clercq. Vertrek om 6.00 uur vanaf het station Bussum-Zuid (bij het stationsgebouw). Eten en drinken meenemen.

Zaterdag 14 september: Ochtendwandelexcursie langs de Gooimeerkust, o.a. gericht op de vogeltrek, o.l.v. Rob van Maanen. Vertrek om 7.30 uur vanaf de parkeerplaats bij de kalkovens in de haven van Huizen.

Donderdag 26 september: Lezing door de heer H.Niesen over "Turkije en Jordanië". De heer Niesen is als docent verbonden aan het R.O.C. te Amsterdam. Turkije is als vakantieland de laatste jaren sterk in opkomst, Jordanië in veel mindere mate. Naast vele cultuurhistorische relictten uit een ver verleden kennen beide landen een rijke flora, fauna en vooral avifauna. De multi-natuurhistorische belangstelling van de heer Niesen staat derhalve borg voor een rijk palet aan beelden van vogels en alles wat daarnaast kruipt, vliegt of fladdert. De lezing wordt gehouden in de Bethlehemkerk in Hilversum, Loosdrechtseweg 263 (hoek Diependaalselaan) Aanvang 20.00 uur.

Zondag 29 september: Ochtendexcursie per fiets naar de Hilversumse Bovenmeent en rond het Naardermeer o.l.v. Bertus van de Brink. Vertrek om 8.30 uur vanaf het parkeerterrein van de HOCRAS aan de Fransekampweg in Hilversum.

Zaterdag 12 oktober: Dagexcursie in de Flevopolders o.l.v. Jan Bos, Nico Klippel en Adri Vermeule. Voor de liefhebbers kunnen we eind van de middag ook de prachtige burlende Edelherden (bronsstijd) gaan bewonderen. Vertrek om 8.00 uur vanaf het station Bussum-Zuid (bij het stationsgebouw).

Donderdag 24 oktober: Lezing (informatie volgt).

Zondag 27 oktober: Ochtendwandelexcursie in De Vijfhoek o.l.v. Ricardo van Dijk.

Zaterdag 2 november: SVN Noord-Hollandse Vogeldag, georganiseerd door de VWG Den Helder en de VWG Texel, ter gelegenheid van het 20-jarig bestaan van deze beide vogelwerkgroepen. Deze vogeldag wordt gehouden in het Buurthuis West-End, Lijsterbesstraat 10a in Den Helder. Aanvang 9.30 uur, einde ca. 15.30 uur.

Zaterdag 9 november: Ochtendwandelexcursie bij de Stichtse brug (oostzijde) o.l.v. Roel Zijlstra. Vertrek om 9.00 uur vanaf het einde (noordpunt) van de Meentweg in Eemnes (nabij kwekerij Calus).

Donderdag 28 november: Lezing door de heer Chris Schenk over "Siberië". Chris Schenk, van beroep adviseur in de IT-sector, is al vanaf zijn vijftiende bezig met de vogelfotografie. Als lid van o.a. de Vereniging van Natuurfotografen staat zijn ervaring borg voor topnatuurfotografie. Zijn fascinatie voor Siberië resulteerde tot nu toe in drie reizen naar dit oneindig deel van Rusland, alwaar hij o.a. zag en fotografeerde de Ross' meeuw, keizergans en lepelbekstrandloper. Ooit van gehoord? Na deze avond weet u er meer van! De lezing wordt gehouden in de Bethlehemkerk in Hilversum, Loosdrechtseweg 263 (hoek Diependaalselaan). Aanvang 20.00 uur.

Zondag 8 december: Autodagexcursie naar Zeeland voor het mooie rondje Schouwen o.l.v. Wim le Clercq. Vertrek om 7.00 uur vanaf het station Bussum-Zuid (bij het stationsgebouw). Eten en drinken meenemen.

2003

Zaterdag 11 januari: Ochtendwandelexcursie over Bergse pad en de Dammerkade (Ankeveense plas-
sen). Vertrek om 9.00 uur vanaf de parkeerplaats bij de RK kerk in Ankeveen.

Voorjaarsweekeinde Lauwersmeer zal hoogstwaarschijnlijk plaatsvinden van 25 tot 27 april.

Excursies **binnen** ons werkgebied vertrekken altijd vanaf de plaats waar de excursie wordt gehouden. Bij excursies **buiten** ons werkgebied wordt steeds vertrokken vanaf station Bussum Zuid (bij het stationsgebouw). Leden die niet over een auto beschikken kunnen vanaf dit verzamelpunt meerijden. Mocht u willen deelnemen aan een bepaalde excursie **binnen** ons werkgebied, maar ondervindt u problemen met het bereiken van de plaats van samenkomst omdat u b.v. niet over eigen vervoer beschikt, schrijf dan een briefje aan Joke van Velsen (adres achter in de Korhaan), Geprobeerd zal dan worden een passende oplossing voor u te vinden,

Deelnemers aan de excursies wordt dringend verzocht om bij alle excursies **voor** de aangegeven tijd aanwezig te zijn, zodat op tijd vertrokken kan worden.

Bij afmelding tot een week van tevoren bij weekends en excursies waarvoor betaald moet worden, worden administratiekosten in rekening gebracht. Als u later afmeldt wordt maximaal 50% terugbetaald.

Voor de goede orde wijzen wij erop dat de in het programma aangekondigde excursies, tenzij uitdrukkelijk anders vermeld, in principe uitsluitend bedoeld zijn voor leden en huisgenootleden van de VWG. U wordt dringend verzocht naar deze excursies geen **kleine kinderen** en geen **honden** mee te nemen. Dit geldt uiteraard ook voor de weekenden.

Ontvangen Literatuur

Samenstelling: Ruud Willemstein

Genoemde artikelen zijn slechts een selectie en vormen niet de complete inhoudsopgave.

Anna's Hoeve Koerier, vereniging tot behoud van Anna's Hoeve e.o., jrg 19 no 2, 2002

Apus, uitgave van de stichting Gierzwaluwenwerkgroep - Nederland, jrg 8 no 1, februari 2002

Argus, Kwartaaltijdschrift van de Stichting Kritisch Faunabeheer, jrg 27 no 1, maart 2002:

De Kievit in Europa: Over het gekonkel in Brussel inzake de klacht van de Fauna-bescherming over het (Friese) eierrapen. Weidevogels en verschraling: Bij het omvormen van voormalige landbouwgebieden tot natuurgebieden is het motto van terreinbeheerders: verschraling. De auteur legt uit waarom weidevogel-liefhebbers deze ontwikkeling zwaar bekritiseren.

Boomblad, jrg 14 no 2, april 2002:

De Dompheem, Natuur- en Vogelwacht De Vijfheerenlanden, jrg 36 no 1, maart 2002:

Dakpannen en vogels

Dutch Birding, Dutch Birding Association, jrg 24 no 2, 2002:
Grijze wouwen op Texel in maart 1998 en in Bargerveen in juni/augustus 2000.

Ficedula, Tijdschrift van Twentse VWG, jrg 31 no 1, maart 2002:
Zeetrek Bloemendaal aan Zee voorjaar 2001

Fitla, VWG Zuid-Kennemerland, jrg 38 no 1, 2002

De Gierzwaluw, VWG Amsterdam, jrg 40 no 1, april 2002:

Huiszwaluwen in groot-Amsterdam in de periode 1981-2001: Sinds 1981 worden in de regio Amsterdam de nesten van de huiszwaluw geteld. Dit uitgestrekte gebied is in de meeste jaren voor het grootste deel vlakdekkend onderzocht, waardoor een nieuw overzicht gemaakt kon worden over een zeer lange onderzoeksperiode.

De Grauwe Gans, St. Vogel- en Natuurwacht Zuid-Flevoland, jrg 18 no 1, 2002:

IJsselmeerkrant, nieuws van de Vereniging tot Behoud van het IJsselmeer, no 2, april 2002.

De Korhaan, Ver. voor Vogel- en Natuurstudie De Wielewaal, afd. De Noorderkempen, jrg 30 no 1, januari 2002

Idem, jrg 30 no 2, april 2002

De Kruisbek, Vogelwacht Utrecht, jrg 45 no 2, april 2002:

Vale gieren over polder Vuylcop Grote oeverzwaluwkolonie in Papendorp

Mens en Natuur, IVN Vereniging voor natuur- en milieueducatie, jrg 53, zomer 2002:

Wachten op de otter in De Alde Feanen: Onder de in totaal 16 nationale parken zijn er ook "verrassingsparken". Nationale parken die nog een waas van geheimzinnigheid meedragen. Wat maakt

ze zo bijzonder dat ze een Nationaal Park status krijgen, waar liggen ze, hoe kan je ze bereiken, waar is de toegang van het park? De Alde Feanen is zo 'n verrassingspark. Een park van ruim 2000 hectare dat nog in oprichting en in ontwikkeling is en nog tamelijk onbekend als natuurgebied.

Natuurbehoud, vereniging natuurmonumenten, jrg 33, mei 2002

Natuur en Milieu, Stichting Natuur en Milieu, jrg 26 no 4, april 2002:
Idem, jrg 26 no 5, mei 2002:
Idem, jrg 26 no 6, juni 2002:

NatuurNabij, IVN Eemland, jrg 30 no 2, mei 2002

Noordhollands Landschap, Stichting Het Noordhollands Landschap, no 2, mei 2002:
Uitgebreid themanummer: De week van de zee; Zee, strand en kust; Een zee vol vogels.

Onze Waard, Natuur- en Vogelwacht De Alblasserwaard, jrg 33 no 1, lente 2002:

SOVON Nieuws, jrg 15 no 1, maart 2002:
2002: het jaar van de ijsvogel
Watervogels in januari 2001
Kwartelkoning beschermd

De Tringlaan, Vogelwerkgroep Schagen e.o., jrg 25 no 2, april 2002

Vanellus, Bond van Friese Vogelbeschermingswachten, jrg 55 no 2, april 2002

Te Velde, veldbiologische werkgroep Gelderse vallei en Eemland, no 43 december 2001:
Lichenologische excursie naar vliegveld Soesterberg
Natuurbeheer van de Stichting Abrona op het landgoed de Sterrenberg

Van Nature, Nieuws van Vereniging Natuurmonumenten, jrg 12 no 4, april 2002
Idem, jrg 12 no 5, mei 2002

Veld- en Vitrine, Mededelingen van het Fries Natuurmuseum, no 151, april 2002

Het Vogeljaar, Tijdschrift voor vogelstudie en vogelbescherming, jrg 50 no 1, 2002:

Een groep grutto's die stand houdt: Vlak ten zuiden van de stad Groningen ligt het buurtschap Essen. Hier zijn in het voorjaar nog veel baltsende grutto's te horen, in tegenstelling tot andere weilandgebieden. Wat is de sleutel tot dit succes? In de nabije toekomst pakken zich echter ook hier donkere wolken samen.

Vogelnieuws, Vogelbescherming Nederland i.s.m. de Kerkuilen werkgroep Nederland, jrg 15, no 2, april 2002:

Een themanummer over moerasvogels Waterschap zoekt evenwicht tussen agrarisch en natuurbelang: In dit artikel worden vogelwerkgroepen opgeroepen tot samenwerking en meedenken met de waterschappen over het te voeren beleid.

Vogels, Tijdschrift over vogels en vogelbescherming, no 3, mei/juni 2002

Vrienden van het Gool, jrg 2002 no 2.

Mutaties Ledenbestand

Nieuwe Leden

P J BEIJER	GOUDHAVER 29	3755 WC	EEMNES	035	5389612
L B BERRIS	STADHOUDER WILLEM II LAAN	1411 ER	NAARDEN	035	6221452
H CATSMAN	VAN STOLBERGLAAN 68	1412 BJ	NAARDEN	035	6950753
P H DIERDORP	LANGWAGEN 12	1261 KK	BLARICUM	035	5263890
MW H HECKMAN	SPIEGHELLAAN 3	1217 RK	HILVERSUM	035	6247979
MW A JELLEMA	RIVERAHOF 22	1394 DC	NEDERHORST DEN BERG		
C L JOZIASSE	HORREWAARDE 39	1399 HV	MUIDERBERG	0294	263821
A VAN LING	BERKELSTRAAT 22	3812 KC	AMERSFOORT	033	4658075
MW W G MANSCHOT	J H B KOEKOEKSTRAAT 51	1214 AC	HILVERSUM	035	6283643
MW B L VAN DE MUIJZENBERG	NAGTGLASLAAN 7	1412 EG	NAARDEN	035	6943355
MW M SCHAAP	RIVERAHOF 19	1394 DB	NEDERHORST DEN BERG	0294	254592
R SCHOLTEN	VAN LINSCHOTENLAAN 16	1212 ET	HILVERSUM	06	10072149
W B VAN DE WOORD	TURFPOORTSTRAAT 55	1411 EE	NAARDEN	035	6943817
B ZMIERS	MIERENMEENT 140	1218 EM	HILVERSUM	06	55825103

Adreswijzigingen

G T BROUWER	THOMAS MORESINGEL 23	1277 EC	HUIZEN	035	5250116
A E HENDRIKS	LAMMERT MAJLOORLAAN 6	1401 RM	BUSSUM	035	6914041
MW A SCHREPPERS	STIENDOLLEN 5	8567 HS	OUDEMIRDUM	0514	572234
VOGELWERKGROEPTWENTE	LINTVELDEBRINK 624	7544 KP	ENSCHEDA	053	4767305

Bedankt

GEMEENTE S-GRAVELAND	DE KWAKEL 40	1241 LD	KORTENHOEF	035	6561324
W DE JONG	KOEKOEKLAAN 116	1403 EJ	BUSSUM	035	6935175
W KOZIJN	KERKLAAN 71	1241 CL	KORTENHOEF	035	6560404

Uitgeschreven na 2 jaar contributieachterstand

ANHALT	B INGELLAAN 22	1244 PA	ANKEVEEN	035	6561939
MW E ANHALT-V HOUTEN	B INGELLAAN 22	1244 PA	ANKEVEEN	035	6561939
MW G LOUWEN	DUIVENKAMP 573	3607 BM	MAARSSSEN		
G RAPATI	HEEMSKERKLAAN 2	1412 CJ	NAARDEN	035	6945474

Veldwaarnemingen

Samenstelling: Peter Vos

GEORDE FUUT

30.03.02 1 ex. De Machine, Naardermeer. F.DERRIKS.

BLAUWE REIGER

11-04-02 20 exx. Betrof een reigerkolonie met 10 nesten op terrein Kruit fabriek Muiden. P.VOS.

HEILIGE IBIS

17.03.02 1 ex. Overvliegend in N. ri. Bovenmeent, Hilversum. F.DERRIKS.

OOIEVAAR

04.04.02 1 ex. Maatpolder, Eemnes. D.JONKERS.
07.04.02 2 exx. Overvliegend, Laarder Wasmeer. Hilversum. IVN groep.
12.04.12 1 ex. Overzwevend in N. ri. Huizen. R.HUIZENGA.
28.04.02 4 exx. Bovenmeent, Hilversum. F.DERRIKS.
04.05.02 1 ex. Op nestpaal in weiland. Noordereinde. 's-Graveland. F.DERRIKS.
07.05.02 1 ex. Zwevend boven pas gemaaid perceel. Maatpolder, Eemnes. G.BIESHAAR.
08.05.02 1 ex. Hoog overvliegend in N.O. Horstermeerpolder. Nederhorst den Berg. P.VOS.

ZWARTE ZWAAN

26.03.02 1 ex. Overvliegend op 15 mtr hoogte, Vuntusplas. Loosdrecht. T.TIMMERMAN.

MANDARIJNEEND

01.04.02 1 ex. A.Lambertskade, Kortenhoef. T.TIMMERMAN.
30.04.02 1 ex. Boekesteijn, 's-Graveland. A.PRINSEN.

KRAKEEND

31.03.02 6 exx. Gooimeerkust, Huizen. R.HUIZENGA.
31.03.02 2 exx. Zandafgraving Oud Huizerweg, Blaricum. R.HUIZENGA.
11.04.02 14 exx. Plas, terrein Kruitfabriek Muiden. P.VOS.

WINTERTALING

05.04.02 2 exx. Invliegend op plas bij Vogelobservatiehut Laarder Wasmeer, Laren. E.KLOMP.

WILDE EEND

07.04.02 20 exx. betrof V. met 19 pul-len!! , op 08/04 nog 9 en op 09/04 nog 3.!! Vuntusplas Loosdrecht. T.TIMMERMAN.

SLOBEEND

05.04.02 30 exx. (M). Laarder Wasmeer, Laren. E.P.KLOMP.

NONNETJE

17.04.02 1 ex. (juv) Bovenmeent, Hilversum. F.DERRIKS.

RODE WOUW

28.04.02 1 ex. Overvliegend in N. ri. Bovenmeent, Hilversum. F.DERRIKS.

ZEEAREND

03.03.02 1 ex. Zuidrand Naardermeer. N.v.HEUSDEN.

BRUINE KIEKENDIEF

30.03.02 1 ex. Bovenmeent, Hilversum. F.DERRIKS.
04.04.02 3 exx. Overvliegend in N. ri. Maatpolder, Eemnes. D.JONKERS.
08.04.02 2 exx. Baltsend boven riet en fel aangevallen door Kieviten. Eempolder, Eemnes. G.BIESHAAR.
21.04.02 1 ex. Maatskade, Naardermeer. F.DERRIKS.
15.05.02 1 ex. Laag jagend boven moeras. Bovenmeent, Hilversum. S.VISSER.

HAVIK

30.03.02 2 exx. Overvliegend, Oud Naarden, Naarden VRG 't Gooi.
13.04.02 2 exx. Baltsend Boven Bussumerheide, Bussum. F.DERRIKS.

SPERWER

31.03.02 1 ex. Werd verjaagd door ca 30 watersnippen. Gooimeerkust, Waterzuivering, Huizen.

BUIZERD

18.03.02 5 exx. Overvliegend in N. ri. Naarder Eng. Naarden. D.JONKERS.

RUIGPOOTBUIZERD

08.04.02 1 ex. Zelfde ex. als op 29/01. Wolfskamer, Huizen. C.de VINK.

VISAREND

19.05.02 1 ex. Met vis in poten boven plassen Kortenhoef, ri. Horstermeer. Kortenhoef. P.VOS.

SMELLEKEN

02.04.04 1 ex. Opvliegend vanuit heidestruiken, Westerheide, Bussum. C.de VINK.

18.04.02 1 ex. Met watersnip als prooi, Maatpolder, Eemnes. G.BIESHAAR ea.

BOOMVALK

08.05.02 2 exx. Baltsend boven Kortenhoefse plas, Territorium. P.VOS.
11.05.02 2 ex. Betrof paartje, naast elkaar zittend op hek in weiland, Bloemendaler Polder, Muiden (territorium?). P.VOS
20.05.02 1 ex. (m) jagend op libellen in avondzon, boven Westerheide Bussum, wegvliegend ri Spanderswoud. Ook op 27-05. P.VOS.

SLECHTVALK

02.02.02 1 ex. De kampen, Oostermeent, Blaricum. D.JONKERS.
19.03.02 1 ex. Weggejaagd door Kieviten. Zuidpolder te Veld, Eemnes. G.BIESHAAR.

BONTBEKPLEVIER

15.05.02 5 exx. Bovenmeent, Hilversum. A.VISSER.

KEMPHAAN

07.04.02 65 exx. Bovenmeent, Hilversum. F.DERRIKS.

HOUTSNIP

25.03.02 1 ex. Prov. Waterleiding, Laren. D.JONKERS.

GRUTTO

02.02.02 1 ex. (vroeg!) Noordpolder te Veld. Eemnes. D.JONKERS.
10.03.02 30 exx. (IJslandse vorm) Bovenmeent, Hilversum. DERRIKS/ROSIER/LOGTMEIJER ea.

REGENWULP

21.04.02 63 exx. Maatpolder, Eemnes. F.DERRIKS.

WULP

17.04.02 206 exx. Bovenmeent, Hilversum, overvliegende exx. F.DERRIKS.

ZWARTE RUITER

04.04.02 1 ex. Maatpolder Eemnes. D.JONKERS.

WITGATJE

17.03.02 1 ex. Noordpolder te Veld. D.JONKERS.
19.04.02 9 exx. Fouragerend tussen kemphanen. Bovenmeent, Hilversum. F.DERRIKS.

ZWARTKOPMEEUW

- 03.04.02 1 ex. De Hoef, Gooimeer.
D.JONKERS.
23.04.02 2 exx. Betrof 1 ad en 1 3e kalenderjaar. Bovenmeent, Hilversum. F.DERRIKS.

DWERMEEUW

- 17.04.02 2 exx. Bovenmeent, Hilversum. F.DERRIKS.
21.04.02 8 exx. Gooimeer, thv Stichtse Brug. F.DERRIKS.
23.04.02 25 exx. Bovenmeent, Hilversum. F.DERRIKS.

KOEKOEK

- 22.04.02 1 ex. Zanderij, Crailo, F.DERRIKS.

GIERZWALUW

- 02.04.02 1 ex. Bovenhaven, Huizen. R.HUIZENGA.

IJSVOGEL

- 03.04.02 1 ex. Eem bij Eembrugge. D.JONKERS.
17.03.02 1 ex. Bovenmeent, Hilversum. F.DERRIKS.
17.03.02 2 exx. Nw Keverdijkse Polder, Weesp. F.DERRIKS.
22.03.02 1 ex. Boekesteijn, 's-Graveland. B.vd BRINK.
01.04.02 3 exx. Hollands End, Ankeveen. S.SCHEFFER.

GROENE SPECHT

- 22.03.02 1 ex. Warandepark, Blaricum. D.JONKERS.
06.05.02 1 ex. Mediapark, Hilversum/V. PRINSEN.

ZWARTE SPECHT

- 24.03.02 1 ex. Spanderswoud, Hilversum. M.de GRAAF.
10.04.02 1 ex. Doodweg, Hilversum. F.DERRIKS.
25.04.02 1 ex. Anna's Hoeve, Langs spoor. J.LE CLERCQ.

KLEINE BONTE SPECHT

- 05.04.02 1 ex. Laarder wasmeer. E.KLOMP.
21.04.02 1 ex. Bij voormalig NCRV terrein. E.KLOMP.
28.04.02 2 exx. van zeer nabij te observeren, verderop een roepend ex. Franse Kampheide, Bussum. F.DERRIKS.

OEVERZWALUW

- 27.03.02 20 exx. Naardermeer. (vroeg!). C.de VINK.

GELE KWIKSTAART

- 31.03.02 2 exx. Waterzuivering, Huizen. R.HUIZENGA.
17.04.02 16 exx. Bovenmeent, Hilversum. F.DERRIKS.
28.04.02 4 exx. Roelofslaantje Oud Naarden. A.BOS.

GROTE GELE KWIKSTAART.

- 03.03.02 1 ex. Gemeentehaven op dak Bitter, Huizen. R.HUIZENGA.
19.04.02 1 ex. Eukenberg, Huizen. F.DERRIKS.

ROUWKWIKSTAART

- 10.03.02 1 ex. Bovenmeent, Hilversum. F.DERRIKS.
21.04.02 1 ex. Wolfskamer, Huizen. F.DERRIKS.
25.04.02 1 ex. Tienhovens kanaal. A.PRINSEN.

BLAUWBORST

- 30.03.02 1 ex. Zingend bij kijkscherm. Bovenmeent, Hilversum. F.DERRIKS.
03.04.02 1 ex. De Hoef, Gooimeer. D.JONKERS.

GEKRAAGDE ROODSTAART.

- 19.04.02 2 exx. betrof zingende m. Tafelberghei, Blaricum. F.DERRIKS.

PAAPJE

- 21.04.02 1 ex. Wolfskamer, Huizen. F.DERRIKS.

TAPUIT

- 23.04.02 1 ex. Hoorbeoegse hei Hilversum. E.KLOMP.
07.05.02 3 ex. Maatpolder, Eemnes. G.BIESHAAR.
15.05.02 1 ex. Bovenmeent, Hilversum. S.VISSER.

BEFLIJSTER

- 19.04.02 1 ex. Tafelberghei Blaricum. C.de VINK.
19.04.02 14 exx. Tafelberghei, Blaricum. v.BEUSEKOM/DERRIKS/LOGTMEIJER.
20.04.02 1 ex. Blaricummerheide, Blaricum. F.DERRIKS.
06.05.02 1 ex. Boekesteijn, 's-Graveland. A.PRINSEN.

GROTE LIJSTER

- 01.01.02 1 ex. Woensberg Blaricum. D.JONKERS.

TUINFLUITER

- 10.04.02 1 ex. Hilversumsemeent, Park, Hilversum. F.DERRIKS.

TUINFLUITER

- 25.04.02 1 ex. Naarderstraat 179, Huizen. C.HOLZENSPIES.

TJIF TJAF

- 11.03.02 1 ex. Naarderstraat 179, Huizen. C.HOLZENSPIES.

BONTE VLEGENVANGER

- 22.04.02 3 exx, waaronder 1 roetzwart m. Camping, Franse Kamp, Bussum. F.DERRIKS.

STAARTMEES

- 21.03.02 2 exx. 1 noordse vorm, Driftweg, Huizen. R.HUIZENGA.

BUIDELMEES

- 03.04.02 1 ex. Dode Hond, Eemmeer. D.JONKERS.

KAUW

- 02.05.02 1 ex. met opvallende lichte buikpartij. Westereng, Bussum. C.de VINK.

KEEP

- 13.04.02 28 exx. Westerheide, Bussum. F.DERRIKS.

EUROPESE KANARIE

- 23.04.02 1 ex. Roepend ex. Overvliegend in NO ri. Bovenmeent, Hilversum. F.DERRIKS.

KLEINE BARMSIJS

- 18.04.02 1 ex. (zingend m.) Daarna wegvliegend O.ri. Hollandse brug. Muiderberg. F.DERRIKS.

KRUISBEK

- 10.03.02 1 ex. Oud Naarden, Naarden. B.v.POELGEEST.

APPELVINK

- 16.03.02 3 exx. Zevenenderdrift, Laren. G.BIESHAAR.
26.03.02 1 ex. Driftweg, Blaricum dorp. D.JONKERS.
28.04.02 3 exx. ((zingende m.) Bantam, Bussum. F.DERRIKS.

IJSGORS

- 16.02.02 4 exx. Visdieveneland, Eemmeer. vd.WEIJER/v.POELGEEST ea.

RIETGORS

- 16.02.02 18 exx. Boekesteijn, 's-Graveland. B.vd.BRINK.

PETER VOS

Ooievaars

Kor Haan

Adressenlijst

Postadres VWG: VWG Het Gooi e.o., Postbus 1028, 1200BA Hilversum
Postrekening 2529179 t.n.v. Penningmeester VWG Het Gooi e.o.

Het Vogelwerkgroep Bestuur:

Voorzitter:	: R.A. Kole	Torenvalk 22	3752 SK Bunschoten	033-2999408
Sekretaris	: M. van Houten	Dovenetelhof 26	3742 EH Baarn	035-5415803
Penningmeester	: A.C.A.M. Kerkhof	Luitgardeweg 28	1211 NB Hilversum	035-8288330
SG Algemene Zaken	: L.J. Dwars-Van Achterbergh	Flamingohof 1	1221 LK Hilversum	035-8850627
SG Avifauna	: G.M.L. Proost	Oostergo 15	1274 JS Huizen	035-5251661
SG Natuurbescherming	: D.A. Jonkers	Koggewagen 3	1261 KA Blaricum	035-5260456
SG Vogelcursus	: A. van Klaveren	Berkenhof 3	1241 VP Kortenhoef	035-8561426
SG Excursies	: J.J.M. van Velsen	Dotterbloemlaan 39	3742 ED Baarn	035-8838604
SG Communicatie	: Vacant			

Nuttige Adressen:

Aanmelding Vogelcursus	: A. van Klaveren	Berkenhof 3	1241 VP Kortenhoef	035-8561426
Aanmelding Jeugd cursus	: A. van Klaveren	Berkenhof 3	1241 VP Kortenhoef	035-8561426
Eempolder tellingen	: N. Klippel	Ruthardlaan 12	1406 RS Bussum	035-8631041
Ledenadministratie	: F. Wilms-Schopman	J.C. Ritsemalaan 1	1241 AP Kortenhoef	035-8583020
Lezingen	: J.W. le Clerq	Van het Hoffstraat 28	1223 EE Hilversum	035-8834456
Promotie en Verkoop	: B. v.d. Brink	Klaver 1	1273 AJ Huizen	035-5258142
Roofvogelstudiegroep	: H. Sevinck	Einder 31	3742 ZG Baarn	035-5421019
Vogelasiel Het Gooi	: F.F. van de Woord	Burg. J. Visserlaan 1	1411 BR Naarden	035-6945658
Vogelringstation Het Gooi	: B. van Poelgeest	Binnenhof 517	1412 LA Naarden	035-6940996
Waarnemingskaartjes inleveren	: H.P. Vos	Laan van S. van de Haare 15	1405 AR Bussum	035-6940793
Weidevogelbescherming Eempolders	: G.W. Bieshaar	Zevenenderdrift 16	1251 RC Laren	035-5311002
Wintervoeding Gooi en Vechtland	: J.F. Kuijter	Krekemeent 21	1218 EA Hilversum	035-8634871

Vogelwerkgroep On-Line:

Het Goois Vogelnet (Nieuws van de Vogelwerkgroep via e-mail)
Vogelwerkgroep op internet
Redactie Korhaan

Aanvragen via: Chans@worldonline.nl
<http://www.vwg-gooi-eo.nl>
w.j.a.hoeffnagel@hccnet.nl
wduurland@hetnet.nl

Waarnemingskaartjes kunnen ook bij alle bestuursleden worden ingeleverd. Na overleg kunnen eveneens bij alle bestuursleden nieuwe kaartjes worden verkregen.

Voor ongelukken en/of problemen, welke ontstaan tijdens activiteiten van de Vogelwerkgroep aanvaardt de vereniging geen enkele aansprakelijkheid. Deelnemers aangaan op vrijwillige basis.

Contributie: Voor leden € 16,- (minimaal), huisgenootleden € 8,- (minimaal).
Bij voorkeur betalen aan het begin van het kalenderjaar met de van ons ontvangen acceptgirokaart.

Schenken:

Wilt u de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken eenmalig of vaker steunen met een gift, dan zijn deze giften (boven een drempel van waar-schijnlijk € 501,36 en tot een maximum van 10% van uw onzuiver inkomen) aftrekbaar op de aangifte voor de inkomstenbelasting. Daarnaast kunt u in uw testament een zogenaamd legaat laten opnemen ten gunste van de vogelwerkgroep. Het is gewenst dit dan met uw notaris te bespreken.

Opzegging van het lidmaatschap dient te geschieden vóór 1 november van elk kalenderjaar.

In verband met de afsluiting der boeken door de penningmeester worden declaraties voor gemaakte kosten uitsluitend gehonoreerd indien deze uiterlijk 31 december via de coördinator van de betreffende subgroep bij de penningmeester zijn ingediend.

"De Korhaan"
Uitgave Vogelwerkgroep Het Gooi e.o.
Postbus 1028, 1200 BA Hilversum

PTT Post

Port betaald
Port payé
Pays-Bas